

MAGASIN

MARTS
2018

LEVENDE NATUR

ÅRGANG 36

Kom helt tæt på

ISENS KONGE

EARTH HOUR 2018

Sluk for lyset.
Tænd for livet.

HAVSKILDPADDER DRUKNER I
PLASTIK

INGEN GRUND TIL FORVIRRING

Politikerne og medierne taler meget om plastik lige nu. Skal vi have pant på plastikposer? Nye afgiftsregler for plastikemballage? Indkøb af ny teknologi til vores affaldsanlæg?

Indviklede diskussioner, som man nemt bliver forvirret af.

Men det er faktisk ikke særligt indviklet. For plastik hører ikke til i naturen. Og der er brug for handling – ikke ord.

Mens politikerne diskuterer, handler WWF. Vi fjerner plastik, hvor den allerede er ved at kvæle vores sårbare natur. Og vi udvikler løsninger, der begrænser plastikforureningen i fremtiden. Både-og. Ikke enten-eller!

Otte millioner ton plastik bliver dumpet i havet hvert eneste år. Det er 15 ton i minuttet. Og den skal væk, før det går galt. Sidste

år lå en ti kilometer lang plastiksuppe eksempelvis over Thailands truede koralrev. Korallerne – og de millioner af dyr, der lever ved dem – var i fare for at dø. Opgaven med at fjerne affaldet var så stor, at militæret til sidst måtte træde til. En gigantisk operation, der kostede millioner og tog flere måneder.

For nylig var jeg selv i Kenya, hvor strandene flyder i så store mængder plastik, at havskildpadderne ikke kan komme på land og lægge deres æg. Derfor renser WWF strandene hver dag for at sikre havskildpaddernes overlevelse. Ellers risikerer vi at udrydde en dyreart, der har været på jorden i mere end 100 millioner år.

Jeg håber, at du vil hjælpe os med at rydde strandene for plastik, så de truede havskildpadder kan overleve. Læs hvordan på side 9.

Med venlig hilsen

Bo Øksnebjerg
Bo Øksnebjerg
Generalsekretær

PLASTIK TRUER HAVSKILDPADDER
Støt WWF's kamp for at rydde Kenyas strande for plastikskrald.

04

**WORLD WIDE
FUND FOR NATURE**

er en privat og uafhængig organisation, som arbejder for at løse globale natur- og miljøproblemer.

WWF arbejder over hele kloden, og WWF Verdensnaturfonden er den danske afdeling.

Formålet med WWF's arbejde er at sikre naturen som livsgrundlag for mennesker og dyr.

Læs mere om WWF Verdensnaturfonden på wwf.dk

**WWF
Verdensnaturfonden**
Svanevej 12
2400 København NV.
Tlf. 35 36 36 35
E-mail wwf@wwf.dk
Giro 500-2001

**Ansvarshavende
redaktør**
Cirkeline Buron

Redaktør
Anne Burlund

Mail til redaktionen
levende.natur@wwf.dk

AD
Manguster

Forside
© naturepl.com /
Inaki Relanzon / WWF

Tryk
All Graphic

Oplag
20.000

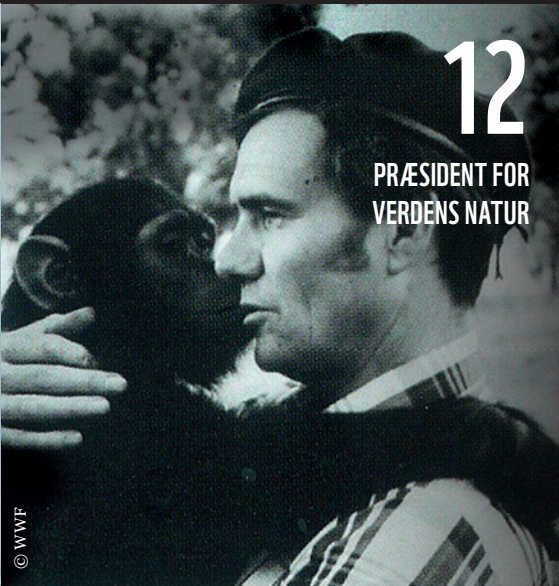
Du kan blive medlem ved at betale minimum 360 kr. om året. Levende Natur sendes gratis til medlemmer.

18
LAD NATUREN
GÅ I ARV

20
TÆT PÅ KONGEN
AF ARKTIS

12
PRÆSIDENT FOR
VERDENS NATUR

24
MØD DEN AUTODIDAKTE
NATURNØRD

10
GUIDE TIL DET
DANSKE FORÅR

16
SLUK LYSET
24. MARTS

HAVSKILDPADDER DRUKNER I PLASTIK

TEKST : CIRKELINE BURON

Forestil dig, at du skulle kæmpe dig gennem bunker af plastik for at leve dit liv. Sådan er virkeligheden for de mange havskildpadder, der hvert forår kommer til Lamu kyst i Kenya for at lægge æg. Strandene flyder i plastikaffald. WWF rydder derfor hver dag strandene for plastik, så skildpadderne kan overleve.

Det er noget svineri det her. For nu at sige det på godt dansk.” Bo Øksnebjerg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden, er både vred og opgivende, mens han står og kigger ud over Rubu Islands hvide sandstrande. Med de blidt brusende bølger fra Det Indiske Ocean og de kilometer lange uforstyrrede sandstrande burde dette være et kenyansk paradys. Men massive mængder plastik; vandflasker, klipklappere, reb og emballage forstyrrer glansbilledet.

MEN OGSÅ DE STORE MÆNGDER PLASTIK, DER HVER DAG, DØGNET RUNDT, SKYLLER IND PÅ STRANDE OG KYSTER HAR STORE KONSEKVENSER FOR NATUR OG DYRELIV.

Bo Øksnebjerg, generalsekretær

Plastik er en integreret del af vores liv. Det samme er den stigende plastikforurening i verdenshavene. Hvert år ender mere end otte millioner ton plastik i vores oceaner. Det svarer til 15 ton i minuttet. De store mængder plastik er direkte livsfarlige for havets dyr, der risikerer at sidde fast og blive kvalt i gamle fiskenet eller forveksle plastikskrald med mad, der slår dyrene langsomt ihjel indefra.

Men også de store mængder plastik, der hver dag, døgnet rundt, skyller ind på strande og kyster har store konsekvenser for natur og dyreliv. Blandt andet

for de havskildpadder, der hvert forår kommer til Rubu Island i Kenya for at lægge æg. WWF er derfor i gang med at rydde Lamu-kystens hvide sandstrande for plastik, så de truede havskildpadder får bedre odds for at overleve.

UBERØRTE STRANDE FLYDER I PLASTIK

I dag er Bo Øksnebjerg kommet på hårdt arbejde. Mens middagssolen banker ned og temperaturen sniger sig op over 30 grader, er han i gang med at rydde stranden på Rubu Island for plastik:

”Plastik er et utroligt hårdført materiale. Naturen er for eksempel 400 år om at nedbryde et enkelt sugerør. Derfor kæmper vi i WWF på verdensplan for at stoppe plastikforureningen af naturen – og hvis det alligevel havner der, så hjælper vi med at fjerne det, så det ikke skader dyrelivet,” forklarer Bo Øksnebjerg.

I skildpaddernes ynglesæson, der strækker sig fra februar til juni, rydder WWF strandene på Rubu Island hver dag. Så meget plastik flyder der ind fra havet. De store mængder plastik kommer fra Sydøstasien, hvor den sydækvatoriale havstrøm bringer det med sig mod Afrika. Uden for Rubu Island møder den sydækvatoriale havstrøm den somaliske havstrøm, hvilket får strømmen til at sænke farten og skylle alt, den bærer med sig, ind på Kenyas hvide sandstrande. Med katastrofale konsekvenser for de ynglende havskildpadder.

WWF fjerner over 100 kg plastik fra Rubu Islands kyststrækning hver dag.

”Jeg bliver utrolig ked af at se strandene plastret til i plastik,” supplerer Mike Izava, der er Marine Programme Coordinator og skildpaddeekspert i WWF Kenya. ”Disse strande er fuldstændig uberørte. Her er det naturen, der hersker. Og alligevel er de fyldt med menneskeligt affald. Det burde ikke ske.”

PLASTIK FORSTYRRER YNGLEPROCESSEN

På Rubu Island yngler tre havskildpaddearter; den grønne havskildpadde, ægte karetteskildpadde og Olivenfarvet ridleyskildpadde. Arter, der alle er truet af udryddelse.

De store mængder plastik gør det svært for hunnen at grave en rede i sandet. Og kan også få det hulrum, hvor æggene ligger i 60 dage, inden de klækker, til at kollapse. Plastik tiltrækker nemlig myrer, som inficerer kammeret og gør det sårbart over for rovdyr, der vil spise æggene. Hvis reden er fyldt med plastik, får de nyklækkede små skildpadder også svært ved at komme ud af reden. Så plastik er en stor og meget reel trussel for, hvor mange æg der i sidste ende bliver klækket.

”Havskildpadder vender altid tilbage til samme strand, de selv er udklækket på, for at lægge æg. Og de er meget kræsne, når det kommer til deres yngleområder. Så derfor betyder det rigtig meget for artens

overlevelse, at strandene er rene,” fortæller Bo Øksnebjerg. Sandet skal også være af særlig god karakter. Hunnen graver adskillige steder på stranden for at finde det bedste sand, og sandet skal helst være helt fri for ting, der kan forstyrre yngleprocessen.

Hvis sandet ikke lever op til skildpaddens krav, dumper hun sine æg i vandet. Og så dør de, for havskildpaddens æg kan nemlig utroligt nok ikke tåle saltvand.

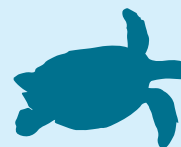
Så farerne er mange. Ikke mindst når de små skildpadder skal den første farlige vej fra reden og ud i havet. Mike Izava har set mange havskildpadder blive fanget på stranden:

”Hvis der er for meget plastik på stranden, bliver vejen ud til havet længere. Det gør dem sårbare, specielt hvis de ikke når havet inden solopgang, bliver de fanget i solen og er ekstra udsatte,” fortæller skildpaddeeksperten fra Kenya.

IMOD ALLE ODDS

Selvom en havskildpadde kan blive op til 150 år gammel, er det kun én ud af 1.000 havskildpadder, der bliver voksen. Man ved endnu ikke i hvilket omfang den massive og tiltagende plastikforurening forringer havskildpaddens odds for overlevelse. >>

HAVSKILDPADDE vs PLASTIK

Havskildpadder har befolket verdenshavene i mere end **100 millioner år.**

Opfundet i 1907

Plastik blev først opfundet i 1907. Alligevel rummer verdenshavene i dag et ton plastik for hvert ton fisk.

Havskildpadder kan blive **150 år gamle.**

Plastik er **400 år** om at blive nedbrudt i naturen.

Den største havskildpadde, læderskildpadden, kan blive op til **2 m** lang og veje op til et ton.

Verdens største plastiksuppe har en kerne på **1 km².**

”Men man kan jo regne lidt på fingrene,” siger Bo Øksnebjerg og fortsætter: ”Hvis flere æg går til spilde, og færre unger når havet, så er det om 20-30 år måske kun én ud af 1.200 havskildpadder, der bliver voksen. Derfor skal vi handle nu. Havskildpaddernes odds for at overleve er allerede hårde fra naturens side. Vi skal ikke gøre dem værre ved at svine med vores plastik-affald.”

PLASTIK ER BLEVET EN DEL AF FØDEKÆDEN

Plastik er ikke bare farligt for havskildpaddernes ynglesæson og de små nyudklækkede skildpadde-unger. Mange havskildpadder spiser også plastik i den tro, at det er vandmænd. Det dræber hvert år tusindvis af havskildpadder.

Et af de steder, de ser konsekvenserne af plastikforureningen, er på rehabiliteringscenteret for havskildpadder i Watamu, Lamu, som hvert år får havskildpadder ind, som er blevet viklet ind i fiske-udstyr eller har fået skadet deres finner.

Der er også mange skildpadder, som har spist plastik, der hober sig op i deres tarmsystem. Det betyder, at de sulter ihjel, medmindre WWF finder dem og får dem bragt til skildpaddehospitalet, så de kan blive opereret.

”Man skal kun have set én havskildpadde med maven fuld af plastik, før man ved, at vi bliver nødt til at gøre noget ved dette massive plastikproblem, vi er i gang med at påføre vores klode,” understreger Bo Øksnebjerg.

HAR HAVSKILDPADDERNE EN FREMTID?

På Rubu Island er Bo Øksnebjerg og resten af teamet

ved at have ryddet stranden. Det blev til 100 kilo plast på en dag.

”Vi ser konsekvenserne af plastikforureningen over hele verden,” fortæller Bo Øksnebjerg. ”Havskildpadderne her i Rubu Island er heldige. Med vores daglige rydning af stranden kan vi sikre, at så mange æg som muligt klækker, så bestanden er bæredygtig. Men plastik hører ikke hjemme i naturen, og det er vores ansvar, at det ikke ender der. Så jeg håber, at danskerne vil støtte op om vores mange tiltag for at stoppe plastikforureningen.”

For en ting er oprydningen i naturen, noget andet er, hvordan vi sikrer, at plastik ikke havner i naturen i første omgang.

”60 procent af det plastik, der flyder i land, er klipklappere,” fortæller Mike Izava, der har sin daglige gang på Rubu Island i hele ynglesæsonen. ”Vi ser så mange klipklappere, at vi faktisk er begyndt at kalde vores skildpaddeprojekt ’Projekt Klipklappere’. Og jeg forstår det ikke. De klipklappere, vi fjerner, er ikke gamle. Hvordan havner de i havet?”

FOR EN TING ER OPRYDNINGEN I NATUREN, NOGET ANDET ER, HVORDAN VI SIKRER, AT PLASTIK IKKE HAVNER I NATUREN I FØRSTE OMGANG.

Bo Øksnebjerg, generalsekretær

Bo Øksnebjerg er dog optimistisk på skildpaddernes vegne: ”De skal nok have en fremtid. Vi skal bare tage os sammen og finde en langsigtet global løsning på verdens plastikproblemer. Samtidig med, at vi selvfølgelig fjerner det plastik, der er havnet i naturen.” •

HJÆLP HAVSKILDPADDERNE!

Hjælp WWF med at rense strandene for plastik, så skildpadderne kan overleve.

Send **WWF SKILDPADDE** til **1231**.
Det koster 150 kr. + alm. sms-takst.

Donér et valgfrit beløb på
MobilePay: 22 61 69 72

700

AF HAVETS DYREARTER ER RAMT AF PLASTIK FORURENING.

100.000

HAVPATTEDYR OG SKILDPADDER OG

1.000.000

HAVFUGLE DØR HVERT ÅR PÅ GRUND AF PLASTFORURENING.

5

PLASTSUPPER FLYDER I VERDENSHAVENE:
ÉN I DET INDISKE OCEAN,
TO I ATLANTERHAVET OG
TO I STILLEHAVET.

mindre
PLASTIK
mere
LIV

WWF GUIDER

TAG PÅ Oplevelse I DET DANSKE FORÅRSLAND

TEKST : JONAS HARILD

Foråret er en magisk tid, hvor naturen vågner fra sit vinterhi. Nu gælder det om at komme ud i det fri. Her i WWF synes vi, naturen er smukkeste, der hvor den er vildest. Vild natur har vi ikke så meget af i Danmark, men med denne guide kan du alligevel opleve natur, der ikke bare står på lige rækker, men indeholder en mangfoldighed af arter.

BREDE STAMMER 1

Bøgen, der springer ud, er en ægte forårsklassiker. Se de brede bøge springe ud i Klinteskoven på Møn. Her kan man opleve bøgetræer i alle aldre. Nogle af de ældste er over 400 år gamle.

Romantikeren

Bio-norden

GRØNT MED HVIDT, 2 GULT OG BLÅT

Om foråret pibler anemonerne frem i skovbunden. Oplev dem i en af de bornholmske sprækkedale, fx Døndalen. Så kan du samtidig samle ramsløg til aftensmaden.

Romantikeren

Madelskeren

Hvilken naturtype er du?

Den Aktive

Naturen skal opleves og bruges – og det er kun skønt, hvis jeg samtidig får sved på panden!

Romantikeren

Natur giver mig mulighed for fordybelse og minder mig om, at der er vigtigere ting end de daglige indkøb, job og flimrende lys og lyde.

Madelskeren

Naturen er et spisekammer – og jeg får et kick af at jagte vilde urter, svampe, fisk og andet spiseligt!

Bio-norden

Jeg vil opleve naturen HELT tæt på! At se en ny fugl eller bille – og registrere fundet – er 100 gange bedre end at jagte Pokémons på mobilen!

NATURENS SEJR 3

Sidste år blev der heldigvis sat en stopper for bebyggelse af den gamle strandeng på Amager Fælled. Når foråret kommer, bør du tage ud og nyde denne naturperles mange fantastiske arter

Romantikeren

Bio-norden

Madelskeren

PÅ MED STØVLEN 4

Forårsvandretur langs Hærvejen.

Hærvejen går fra det nordlige til det sydlige Jylland. Forårets helligdage kan passende bruges til en lille vandreferie, hvor du vælger et passende udsnit af den lange, gamle rute.

Den Aktive

GAMMEL KÆMPE 7

Er der liv i Danmarks ældste organisme? Kongeegen ved Jægerspris vurderes at være 1.500 år gammel. Selv så gamle kæmper får små nye blade hvert forår. Tag ud og oplev det vidunderlige væsen.

Romantikeren

Bio-norden

BØLGEN BLÅ 8

Øresund er unik. Her har der været forbud mod fiskeri med trawl i årtier, og havnaturen på bunden er derfor langt mere uspoleret end andre steder. Hvis du er til snorkling og fiskejagt med harpun, så er det på med våddragten og hop i Øresund.

Den Aktive

Madelskeren

SOV I DET FRI 9

Slå telt op – fang en fisk – og grill den på bål sammen med forårets urter: skvalderkål, brændenælder og ramsløg. Det kan fx være Horne Næs på Fyn – lige ned til Lillebælt.

Romantikeren

Bio-norden

Den Aktive

Madelskeren

FANTASTISK FÆNOMEN 10

Oplev sort sol-fænomenet ved Vadehavet. Op mod en halv million store samles ved forårstrækket og udfører deres særprægede dans på aftenhimmelen. Smut til udvalgte lokaliteter i marsken omkring Nationalpark Vadehavet og se naturen for fuld udblæsning.

Romantikeren

Bio-norden

STORT OG VILDT 5

Danske økosystemer mangler store dyr. Tag ud og se på vildheste i Nationalpark Mols Bjerge. Store dyr er nemlig godt for biodiversiteten.

Bio-norden

© Gert S. Laursen / Scapix Denmark

© Steffen Ortmann / Scapix Denmark

SORT SOL

FORÅRETS SVAMP 6

De fleste svampe hører efteråret til, men en ganske lækker en af slagsen skyder op i foråret – vårmusseron (Tricholoma gambosum). Find den fx i Nationalpark Thy eller søg på: www.svampeatlas.dk

Madelskeren

Bio-norden

© Lars Baul / Scapix Denmark

1500 ÅR

PANDAEN HAR MISTET SIN PRINS

TEKST : ANNE BURLUND // FOTOS : WWF

I mere end fire årtier stod H.K.H. Prins Henrik i spidsen for WWF Verdensnaturfonden, som præsident for organisationen i kampen for at bevare den vilde natur som livsgrundlag for mennesker og dyr. En vild natur, der nu har mistet en vigtig forkæmper.

Prinsen har besøgt mange områder i Arktis.

Besøger redningssted for orangutanger i Malaysia i 2002.

Indvielse i Indonesien, 2014.

På besøg i sit gamle hjemland Vietnam.

WWF bidrog til redning af odderen i 1980'erne.

Under festlig uddeling af den første Pandapris i 1987.

Den 15. maj 1972 troppede 35 indflydelsesrige personer op på Fredensborg Slot indbudt af H.K.H. Prins Henrik. Mødet blev begyndelsen på WWF Verdensnaturfonden, den danske afdeling af World Wildlife Fund. Målet var enkelt: At skabe en dansk base, der kunne støtte op om den internationale organisations indsats for at sikre en levende verden i en tid, hvor flere og flere dyrearter blev truet af krybskytteri, forurening og tab af levesteder. H.K.H. Prins Henrik blev præsident for WWF Verdensnaturfonden og var det frem til sin død den 13. februar 2018.

”Det er med stolthed, at jeg husker den dag, hvor vi startede en så betydningsfuld organisation. WWF har lige siden starten været med til at forbedre forholdene for truede arter. Samtidig har vi arbejdet for at bevare en mangfoldig og levende natur både i Danmark og resten af verden,” udtalte H.K.H. Prins Henrik i anledning af WWF Verdensnaturfondens 40 års jubilæum i 2012.

Dedikeret præsident gennem 46 år

H.K.H. Prins Henrik har i alle sine 46 år som præsident for WWF Verdensnaturfonden deltaget i mange arrangementer, rejser og møder med det formål at skabe en bedre fremtid for truede dyr, pressede naturområder og lokalbefolkninger. H.K.H. Prins Henrik har også flere gange åbnet sit hjem på Fredensborg Slot for WWF Verdensnaturfonden og

sammen med den kongelige familie vist sin støtte til den vigtige sag. H.K.H. Prinsen var heller ikke bange for at tage sagen i egen hånd. I 2015 skabte han for eksempel opmærksomhed om de truede næsehorn ved at lave næsehornsskulpturer og donere overskuddet på næsten 200.000 kr. til WWF Verdensnaturfondens arbejde for at bevare næsehornene.

Velgørende mærker og midler til Vietnam

Da H.K.H. Prins Henrik fyldte 75 år i 2009, var Post Danmarks fødselsdagsgave til Prinsen, at han måtte vælge, hvad overskuddet fra årets Velgørenhedsfrimærke skulle gå til. Valget faldt på WWF Verdensnaturfondens arbejde med at udvikle en bæredygtig produktion af kakao og cashewnødder i det sydlige Vietnam.

”Jeg er særligt glad for, at pengene fra frimærket i år går til de fattige bønder og Vietnams fantastiske natur.

Projektet er et godt eksempel på, hvordan WWF arbejder rundt omkring i verden med at sikre naturen og samtidig skabe nye muligheder for lokalbefolkninger. Dertil har jeg et meget nært forhold til landet, fordi jeg tilbragte de første fem år af mit liv i Vietnam,” udtalte H.K.H. Prins Henrik dengang.

Aktiv Panda-Prins til det sidste

På trods af sit til tider svigtende helbred, var H.K.H. Prins Henrik en aktiv præsident for WWF til det sidste. Og bestemt ikke en kedelig en af slagsen. Mange husker formentlig de morsomme billeder fra

WWF's velgørenhedsmiddag i 2014, hvor H.K.H. Prins Henrik i al hemmelighed iførte sig en panda-drugt og drillede gæsterne ved at kilde dem med krydderurter – heriblandt sin egen hustru – til stor morskab for selskabet og den fremmødte presse.

H.K.H. Prins Henriks sidste rejse sammen med WWF var til Grønland i 2017. Grønland var som bekendt ikke et ukendt land for H.K.H. Prins Henrik, men nyt var det, at WWF Verdensnaturfonden har åbnet eget kontor i Nuuk. H.K.H. Prins Henriks besøg støttede

op om WWF's arbejde i Grønland og åbnede nye muligheder for samarbejde for vores lokale ansatte.

”WWF Verdensnaturfonden har mistet sin grundlægger og præsident, der med stor viden, humor og engagement har åbnet mange døre og sikret mange sejre for naturen. Vi er dybt taknemmelige for hans livslange indsats for at sikre en levende natur og et mangfoldigt dyreliv til de kommende generationer,” siger WWF Verdensnaturfondens generalsekretær, Bo Øksnebjerg. •

Prins Henrik i pandadrugt til velgørenhedsmiddag for WWF i 2014.

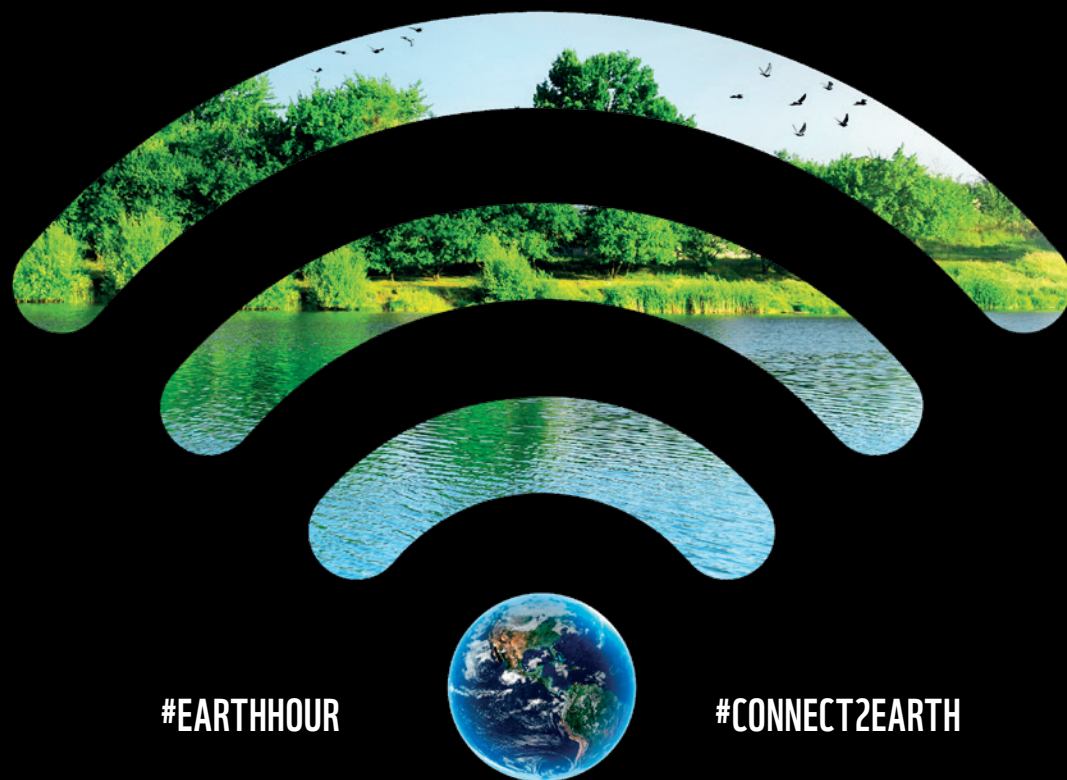
Til WWF-arrangement i Dyrehaven med prins Nikolai i 2005.

VÆR MED I VERDENS STØRSTE KLIMAKAMPAGNE:

SLUK FOR LYSET TÆND FOR LIVET

TEKST : ANNE BURLUND // FOTO : WWF

Vi skal genoprette forbindelsen til vores fælles planet – moder jord. Det er budskabet, når Earth Hour under sloganet **#Connect2Earth** endnu engang lægger verden i sort for at sætte fokus på, hvordan klimaforandringerne påvirker natur og dyreliv.

Hele verden slukker lyset

24. MARTS 2018 - KL. 20.30

WWF står bag verdens største klimakampagne Earth Hour, der for 11. gang i træk får hele verden til at gå i sort 24. marts kl. 20.30. Sidste år deltog 187 lande og over 3.100 ikoniske bygninger over hele kloden slukkede lyset.

VIL DU VÆRE MED?

Vis din støtte til, at vi sammen skal bekæmpe klimaforandringerne ved at slukke lyset og dele budskabet på de sociale medier med hashtagget **#Connect2Earth** og **#EarthHour**

Klimaforandringer betyder oversvømmede kældre, manglende julesne og våd dansk sommerferie. Men når klimaet går i koks, påvirker det ikke kun vores egne parceller og ferieplaner, men i høj grad også klodens natur og dyreliv. De stigende globale temperaturer har nemlig store konsekvenser for tusindvis af skrøbelige økosystemer og de dyr, der lever i dem.

Mange arter forsøger at tilpasse sig. Nogle søger mod koldere levesteder eller tvinges til at ændre adfærd, mens andre må bukke under og uddør. Også ikoniske arter som sneleoparden, isbjørnen, pandaen og orangutangen er udsatte, når den globale opvarmning vender op og ned på naturen.

”Dyrenes levesteder og fødegrundlag forsvinder, når klimaet forandrer sig i det alarmerende tempo, vi ser i dag. Det er vores overforbrug og rovdrift på naturressourcerne, der får temperaturen til at tage på himmelflugt og naturens elementer til at rase,” forklarer Bo Øksnebjerg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden og fortsætter:

”Det er derfor vores ansvar at få genskabt balancen i naturen, som vi selv er en del af. Det vil vi gerne sætte fokus på til dette års Earth Hour, der er verdens største klimakampagne med massiv folkelig opbakning over hele kloden.”

HVER 6. ART I FARE

Naturbeskyttelsesorganisationen IUCN anslår, at

35 procent af alle fugle, 52 procent af klodens padder og 71 procent af verdens koraller er særligt sårbare overfor klimaforandringerne. En række forskere fastslog i tidsskriftet Science i 2015, at hver sjette art er i fare for at uddø på grund af klimaforandringerne.

Også på vores egne breddegrader står det grelt til. 369 arter af planter, dyr og svampe er i fare for at forsvinde fra Danmark. Deriblandt edderfuglen, hejlen, latterfrøen og nogle humlebiarter. Vadehavet risikerer at blive overskyldet, mens strandenge og overdrev er i fare. Og

det på trods af, at Danmark har forpligtet sig til at leve op til FN's 20 biodiversitetsmål for at bremse tabet af klodens naturrigdomme inden 2020 – de såkaldte Aichi-mål. Men en ny analyse, som blandt andre WWF står bag, viser, at Danmark højst sandsynligt kun når to af de opsatte mål.

”Vi har en miljøminister, der flere år før deadline, smider håndklædet i ringen og med et skuldertræk konstaterer, at vi ikke når målene. Det er simpelthen for uambitiøst og uansvarligt!” siger Bo Øksnebjerg og fortsætter:

”Jeg håber derfor, at danskerne vil bakke op og slukke lyset til Earth Hour som en symbolsk handling om, at vi skal passe på vores fantastiske natur og klode, før det er for sent.” •

LAD NATUREN ARVE

Hvis du betænker WWF Verdensnaturfonden i dit testamente, er du med til at bevare de vilde dyr og natur til de næste generationer. Hver gang WWF modtager en arv, stor som lille, er det en gave til fremtiden. En gave, som muliggør en ekstra indsats på særligt aktuelle områder.

Du er meget velkommen til at ringe og få en snak om arv og testamente. Kontakt økonomichef Michael Skands på 22688120 eller m.skands@wwf.dk

VIRKSOMHEDER, DER STØTTER WWF VERDENSNATURFONDEN

Danske virksomheder kan blive erhvervssponsorer i WWF Verdensnaturfonden og derved støtte arbejdet for at sikre verdens natur. Der findes tre forskellige erhvervssponsorer. De er fuldt fradragsberettigede og koster mellem 3.500 og 25.000 kr. om året. Læs mere på wwf.dk/erhvervssponsor.

Virksomheder der støtter med 25.000 kr.
Earth Control, Essential Foods, J.Jørgen Kruuse, Paper Collective, Rødovre Centrum, Østerbro Tømmerhandel.

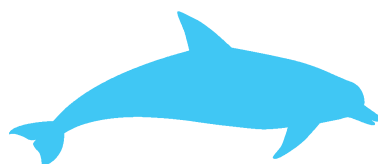
Virksomheder der støtter med 10.000 til 25.000 kr.
Add-On Products, Aksel Benzin, Ejendomsselskabet Oasen, Fokusmæglerne, Fynbo Foods, GodEnergi, KLS PurePrint, Nanostone, Raaco, Regner Grasten Film, RigtigHundemad, Superkoi, Søndergaard Nedrivning.

DIT WWF

KONTAKT WWF

Vi står altid klar, hvis du har spørgsmål til din støtte.

Du kan ringe til os på **35 36 36 35** mellem kl. 10-14. eller skrive til info@wwf.dk

FORDOBLING AF DELFINER

Antallet af indusdelfiner i Pakistan er fordoblet siden 2001 til 1.816 viser en ny WWF-undersøgelse. Indusdelfinen er særligt truet af dæmninger, forurening og ubæredygtigt fiskeri. Men en succesfuld redningsindsats fra WWF i tæt samarbejde med den lokale befolkning, har nu båret frugt.

© Ola Jønneisen / WWF Sweden

EUROPÆISK BISONFLOK FLYTTER TIL RUSLAND

17 europæiske bisoner er efter mere end 2.000 km rejse ankommet til Rusland fra Sverige.

Det sker i forbindelse med et større avlsprogram, der skal sikre populationen i det russiske naturreservat, Oksky.

Dyrene skal forme en ny flok af vilde bisoner i Rusland, som tidligere har været helt udryddet i egnen. Der er i dag 760 vilde bisoner i Rusland, og den nye flok skal styrke artsdiversiteten og sikre en større bestand.

VIDSTE DU, AT...

Når du støtter WWF Verdensnaturfonden, er dit bidrag fradragsberettiget?

Du kan få fradrag for 15.900 kr. i 2018.

Hvis vi har dit cpr-nummer, indberetter vi automatisk beløbet til SKAT.

Grønt TIP

Genbrug er guld

Køb genbrugstøj – og sælg dit brugte tøj videre. Så gør du både miljøet og din pengepung glad. Vidste du for eksempel, at det kræver 3.625 liter vand og 3 kg kemikalier at producere bare ét par jeans?

SAIMAA-SÆLERNE SIGER TAK FOR SNE!

Takket være jeres gavmilde donationer, kan de truede saimaa-sæler i Finland overleve endnu en vinter! WWF-medarbejdere har været med til at skovle 280 snedriver sammen til de sjældne sæler denne vinter.

Snedriverne er livsvigtige for sælerne, der føder deres unger i huler, de graver i snedriverne. Hulerne beskytter dem mod rovdyr og den barske kulde.

Tak til alle jer, der har hjulpet sælerne!

© Juha Taskinen / WWF Finland

SHOP.WWF.DK VILDT BØRNETØJ

Så er der nye panda t-shirts i vores webshop. De fås i 5 flotte farver fra størrelse 2 til 12 år.

Skynd dig ind på shop.wwf.dk og køb en forårsbluse til dine børn eller børnebørn for kun 129 kr.

© WWF UK

BJØRN MED X FACTOR

TEKST : MARIA HORNBEK

Den er topattraktion i zoo og superstjerne i naturprogrammer. Skyldes det den høje nuttethedsfaktor og den tykke hvide pels? Eller hvorfor er vi mennesker så fascinerede af isbjørnen?

Kongen af Arktis, kaldes den. Og der er da også noget majestætisk over isbjørnen, som den ensomt og adstadigt vandrer over endeløse vidder af polarørken. Der er noget næsten mytisk over den, når den ud af en rasende arktisk snestorm pludselig kommer til syne. Oprejst rager en hanbjørn to-tre meter i vejret og vejer nemt et halvt ton. Den store hvide bjørn, klodens største landrovdyr, har vandret på Jorden i over 100.000 år – ja, måske endda i mere end 600.000 år. Evolutionen har skabt en superhelt og en nichenørd i samme pelsede pakke.

Isbjørnen er udstyret med en superdragt, der er perfekt tilpasset tilværelsen som rovdyr i Arktis. Vi kender isbjørnen på dens tykke hvide pels. Men faktisk er den slet ikke er hvid. Hårene i bjørnens yderste lag pels er gennemsigtige, men reflekterer lys på en måde, som får dem til at se hvide ud – præcis ligesom

et snefnug. Det camouflerer bjørnen, så den på ninja-manér kan snige sig ind på sit bytte. Inde under pelsdragten er isbjørnen dækket af kulsort hud. Så ja – egentlig er isbjørnen sort. Men når man skal en tur i den iskolde balje efter sæler, har man også brug for et godt lag sul. Våd pels er nemlig en elendig isolering. Isbjørnen er heldigvis godt polstret. Under den sorte hud gemmer isbjørnen på et fedtlag, der er op til 11 centimeter tykt. Det holder samtidig bjørnen bedre flydende i vandet.

Selvom den langt fra ligner en typisk topatlet, er den store bamse med den brede popo faktisk en mester-sprinter. På korte distancer kan en isbjørn løbe 40 kilometer i timen. Det er to km/h hurtigere end Usain Bolts gennemsnitspræstation på en OL 100 meter! I disciplinen svømning brillerer isbjørnen også. Rekorden tilhører en hunbjørn, som svømmede ni dage i træk og tilbagelagde 687 kilometer! Men

isbjørnen kan endnu mere. Den har også en ganske fortræffelig lugtesans, som er 100 gange bedre end vores. Det betyder, at den kan sniffe sig frem til en sæl på over 30 kilometers afstand! Det svarer altså til at sidde i Odense og få fært af en pizza i Nyborg.

KÆMPENDE ISBJØRNE I TEATER

Det er ikke kun her i Disney-filmenes og plysdyrenes tidsalder, at vi mennesker har været begejstret for isbjørnen. Vi har altid haft et særligt forhold til den store hvide bjørn.

Helt tilbage i år 57 e.v.t. kunne den romerske pøbel ifølge visse kilder lade sig underholde af kæmpende isbjørne i et af Neros amfiteatre. Og i 1252 forærede den norske konge en isbjørn til Englands Kong Henrik 3. Den blev installeret i kongens menageri i Tower of London, men fik så lang line, at den kunne tage på fisketur i Themsens. >>

TIL KAMP FOR ISENS KONGE

1 WWF driver isbjørnepatroljer

I takt med at havisen svinder, vandrer flere sultne bjørne ind i byer og bygder. Det skaber livsfarlige situationer for lokalbefolkningerne, og det resulterer i, at flere bjørne skydes i selvforsvar. WWF's isbjørnepatroljer minimerer antallet af konflikter og dermed antallet af nedlagte bjørne.

2 WWF overvåger isbjørnene

Sammen med forskere monitorerer vi isbjørne ved hjælp af satellit. Det gør vi for at blive klogere på, hvordan klimaforandringer og industri påvirker bjørnene.

3 WWF beskytter isbjørnens vigtigste levesteder

Vi arbejder for, at vigtige isbjørne-habitater beskyttes for olie-og gasaktiviteter og forstyrrende skibstrafik.

4 WWF bekæmper klimaforandringer

Vi presser konstant på for at politikere tager grønne beslutninger.
Vi samarbejder med virksomheder om at mindske deres påvirkning på klima og natur.
Vi støtter forskning i alternativ energi.

Isbjørnen er en habil svømmer. Rekorden tilhører en hunbjørn, som svømmede ni dage i træk og tilbagelagde 687 kilometer.

I årtusinder har de arktiske folkeslag levet side om side med isbjørnen og jaget den for at skaffe mad og tøj. Men de har samtidig behandlet den med stor ærefrygt. 'Nanuk' eller 'Nanok', hedder den på inuitsprog. Det betyder 'han som er stor respekt værd'. Samerne kalder den 'Den gamle mand i pelskappen', mens den sibiriske stamme Keternes ord for isbjørn betyder 'bedstefar'.

Inuit anså isbjørnen som vis og mægtig, og man troede på, at den næsten var menneske. I en af de gamle inuit-legender er isbjørne i virkeligheden mennesker, som er forklædt i hvid pelsdragt.

Og der er da også noget næsten menneskeligt over isbjørnen: Når den går på sin nærmest spadserende måde, når den står oprejst på to ben, når den sidder på bagenden med knæene ud til siden, eller når den ligger på ryggen i jeg-glor-fjerner-på-sofaen-stilling.

Derudover er isbjørne yderst intelligente. Ja, faktisk lige så kloge som visse menneskeaber, hævder nogle forskere. Det kræver nemlig en skarp pære at bruge så komplicerede jagtteknikker, som isbjørnen gør. Fx at stå bomstille på isen i timevis og opmærksomt

vente på, at en sæl stikker hovedet op af vandet. Isbjørnen har også udvist store kognitive evner. I zoologiske haver har man observeret dem, mens de smadrede isblokke med fisk indeni og stablede plastikrør som del af en detaljeret leg.

OFFER OG GUD

At nedlægge en isbjørn var for inuit-fangerne en stor begivenhed, som var omgærdet af ritualer, der skulle følges nøje. For eksempel måtte den fanger, som havde dræbt bjørnen, ikke spise kød eller fedt fra bjørnen i en måned, skindet skulle hænge på et særligt ærefuldt sted i huset, og man ofrede våben og redskaber til bjørnens ånd.

I Inuit-religion er Nanuk isbjørnenes herre, som jægerne tilbeder, fordi de tror på, at Nanuk bestemmer, hvilke jægere der fortjener succes. Inuit havde endda en isbjørne-gud ved navn Tornarssuk. Nogle gange er han fremstillet i menneskeskikkelse og andre gange som isbjørn.

Den dobbelthed, der lå i Inuits forhold til isbjørnen, hvor den både var offer og blev ofret til, findes på en måde også i vores forhold til isbjørnen i dag. På den ene side er isbjørnen et stort frygtindgydende rovdyr,

som kan dræbe os på et sekund. På den anden side er den et af de mest sårbare dyr i Arktis, som vi er de eneste, der kan beskytte – fra os selv.

ISBJØRNENS FREMTID

For isbjørnens tilpasning til det ugæstfrie polare miljø har gjort den specialiseret – ja, man kan sagtens kalde den lidt af en nichenørd. Den er nemlig designet til at fange sæler fra havisen. Men det betyder samtidigt, at den er dybt afhængig af isen, som hele tiden bliver mindre og tyndere i takt med den globale opvarmning – som i øvrigt sker dobbelt så hurtigt netop i Arktis i forhold til resten af kloden.

Isbjørnen er derfor en af de arter, som er aller-mest sårbare over for klimaforandringerne. Og konsekvenserne er allerede begyndt at vise sig.

Bjørne i flere af bestandene er blevet markant tyndere og har fået dårligere helbred de seneste

20-30 år. Flere steder er de tvunget til at forlænge deres sulteperiode på land med en måned ekstra. Her er den eneste føde fugleæg, bær og planter, som slet ikke kan gøre det ud for de fede sæler, som er bjørnens vigtigste føde.

Prognosen siger, at hvis klimaforandringerne fortsætter i samme tempo som nu, vil hver tredje isbjørn være forsvundet om bare 30 år. Og om 100 år vil isbjørnen være en uddød art. ●

KØB WWF
NATURMÆRKE
2018

ANDRE FEDE DYR FRA ARKTIS

De fascinerende dyr i Arktis pryder årets Naturmærke. De kan nu købes i WWF webshop for 50 kr: shop.wwf.dk
Læs mere på bagsiden af dette magasin.

© Morten Hilmer

DEN CHARMERENDE HVALROS

Skraber bunden på skønhedsskalaen, men scorer højt på charme-barometret. Det kæmpestore sældyr med overskægget, de lange stødtænder og den elefanttykke hud kan nå en kampvægt på to ton og spise 60.000 muslinger på en enkelt fisketur.

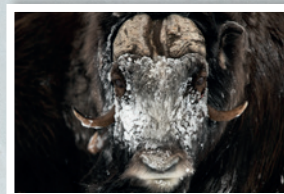
© Morten Hilmer

DEN SEJE POLARRÆV

Lille sej ræv, som i sin flotte tykke pelsfrakke kan holde varmen i helt ned til minus 80 grader. Praktisk nok er polarræven hvid om vinteren og brun om sommeren.

© Morten Hilmer

DEN STÆRKE MOSKUSOKSE

Moskusoksen er i virkeligheden ikke en rigtig okse, men er nærmere beslægtet med får og geder. Den har levet side om side med mammotten. Navnet stammer fra den fæle lugt, som tyrene udsender i parringssæsonen. Moskusoksens uld er otte gange varmere end fåreuld og noget af det mest eksklusive i verden.

DET VILDESTE VAR, DA JEG OPDAGEDE

en ny Fugleart!

TEKST : ANNE BURLUND // FOTO : NICLAS JESSEN

Han er kendt som Doktor Pjuskebusk i børneprogrammet Naturpatruljen. Har rejst jorden rundt for at se blåhvaler og vilde tigre. Og så har han en forkærlighed for næbdyret. Vi har spurgt Sebastian Klein, hvorfor naturen er altafgørende for ham – og hvordan vi passer på den.

Hvorfor vandt dyrene og naturen dit hjerte?

Det var den almindelige begejstring for natur og dyr, som alle børn har. Jeg synes, at dyr var evigt fede! Jeg ville egentlig gerne have været biolog, men jeg manglede nogle fag for at blive optaget. Så læste jeg i stedet til lærer, for så kunne jeg blive biologilærer. Jeg blev dog aldrig færdig og ironisk nok, er det eneste fag, jeg mangler, biologi!

Hvad kan vi voksne lære af børns tilgang til naturen?

Vi kan lære den umiddelbare begejstring og fascination. Mange voksne har den også stadigvæk. Når vi ser et naturprogram og bliver helt tryllebundet og tænker: "Hold kæft, kan den virkelig det?!", "hvorfor lyser den blæksprutte, når den bliver ophidset? Hvor er det sindssygt!" og "hvad hulan er det, de hvaler synger til hinanden?" Derfor er det også ærgerligt, at der stort set ikke er noget dansk naturfjernsyn. Det bliver simpelthen ikke lavet, og det er en hån mod vores fantastiske natur!

Hvad betyder naturen for dig?

Naturen er altafgørende for mig. Alting er natur, men der er stor forskel på kvaliteten. Der er meget natur i Danmark, men kvaliteten er raslet ned og biodiversiteten er i forrygende tilbagegang – som vi ikke har set magen til i 65 millioner år! Det er deprimerende, og derfor er det fedt, at sådan nogle som WWF sætter fokus på det. Det første skridt er, at flere mennesker skal vide, at det står skidt til. For så får vi politikerne med.

Hvor brænder det mest på?

De store dyr i Danmark som hjorte og rovfugle har det faktisk godt, men de små dyr har det ad hekkenfeldt til, fordi deres levesteder forsvinder, og vores natur bliver mere ensrettet. Mange af vores skove er produktionsskove, hvor de store, gamle træer bliver fældet. Det er en katastrofe for biller, sommerfugle og andre små organismer, der er i tilbagegang eller allerede forsvundet. Og

det har igen konsekvenser for de større arter, for eksempel insekttædende småfugle, der er i raslende tilbagegang, fordi de mister deres fødegrundlag. Så vi skal gøre en indsats for at bevare og skabe levesteder i vores skove.

Hvordan kan man engagere endnu flere danskere i vores fantastiske natur?

Vi skal vise vores fantastiske natur frem! Nogle mener, at man skal indhegne naturen, men jeg synes, at vi skal lukke op og gøre det nemt at bruge naturen. Når man først får naturen ind under huden, får man også lyst til at passe på den. Og så skal vi blive ved med at råbe op om, at det går ad helvede til. De mest knirkende hjul får jo mest olie, så jo mere vi råber op, jo mere opmærksomhed får sagen. Vores miljøminister sagde sidste år, at Danmark ikke kan nå at leve op til FN's mål om, at tabet af biodiversitet skal bremses inden 2020 – og det er da uambitiøst! Vi skal sætte nogle højere ambitioner for den danske natur.

Hvilken naturoplevelse har gjort størst indtryk på dig?

Jeg har rejst verden rundt med et eneste formål for øje: At få store naturoplevelser. Jeg har set en blåhval i Sri Lanka, vilde tigre i Indien, isbjørne i Canada. Men det vildeste, jeg har oplevet, var uden tvivl, da jeg opdagede en ny fugleart i Europa! Det kan ikke sammenlignes!

Hvert år i maj-juni tager jeg til Christiansø for at spotte sjældne fugle. 30. maj 2016 opdagede jeg en fugl, jeg ikke anede hvad var. Det tog flere timer, før jeg fandt ud af, at det var den asiatiske Sinkiang Løvsanger. Den er aldrig tidligere blevet set i Europa, så det var en kæmpe sensation, og der kom folk fra hele Europa for at se den. Det var jeg kæmpe stolt over.

Hvad er det mest fascinerende dyr?

Årh, der er jo mange! Næbdyret har

en stor plads i mit hjerte. Det er jo et fantastisk mærkeligt dyr. Jeg kan slet ikke forstå, hvordan det er kommet ud af evolutionen. Hold kæft det er et mærkeligt dyr! Det er et pattedyr, der ikke har nogle pletter, men lægger æg. Det har et næb som en and og finder føde gennem et sindrigt sonarsystem lidt ligesom flagermus. Og den er gudhjælpemig også giftig. Hannerne har en giftpig på bagbenene, som kan resultere i hospitalsindlæggelse, hvis man bliver stukket. Så er jeg også meget betaget af gumlere fx kæmpemyreslugeren, og så har jeg et svagt hjerte for pangoliner, der er fantastiske dyr, hvis pels er vokset sammen og blevet til skæl.

Hvad er de største trusler vores natur og dyreliv står over for i dag?

Det er helt klart tab af levesteder og biotoper. Vi mennesker fylder utroligt meget på kloden. Hvis vi skruede lidt ned for vores enorme kødforbrug, ville vi hjælpe naturen. Men også plastik i verdenshavene bekymrer mig. Vi taber heldigvis ikke levesteder under havoverfladen i samme hast som på landjorden. Selvom vi er godt i gang med at ødelægge koralrev på grund af den globale opvarmning. Men plastik er et stigende problem for vores natur, så det er noget, der skal mere fokus på. •

LÆS DET FULDE INTERVIEW PÅ WWF.DK

BLÅ BOG: SEBASTIAN KLEIN

- > Har siden 1995 arbejdet i Danmarks Radio, hvor han primært har lavet tv-programmer til børn – især om natur og dyr. Er desuden foredragsholder, skuespiller, forfatter og ornitolog.
- > Særlig kendt er han for rollen som Dr. Pjuskebusk i Naturpatruljen på DR.
- > Aktuell med børneshowet Styr på dyr i samarbejde med Niklas Schneidermann fra Magtens Korridorer.
- > Medlem af Det Dyreetiske Råd siden 2013.
- > 45 år, gift og far til to.

JØRN VILLUMSEN GIVER DIG PLASTIK PÅ MENUEN

Nogle gange siger en streg mere end tusinde ord.
Især hvis den er lavet af en af Danmarks dygtigste bladtegnere.
Tusinde tak til Jørn Villumsen. Vi er glade for, at du vil hjælpe
os med at sætte fokus på plastik i verdenshavene.

Vil du have fingre i en signeret tegning?

Så klik ind på WWF's webshop på shop.wwf.dk - men skynd dig!

Der er kun fem tegninger til salg!

Hele beløbet går ubeskåret til WWF's arbejde.

KOM TÆT PÅ FASCINERENDE ARKTIS

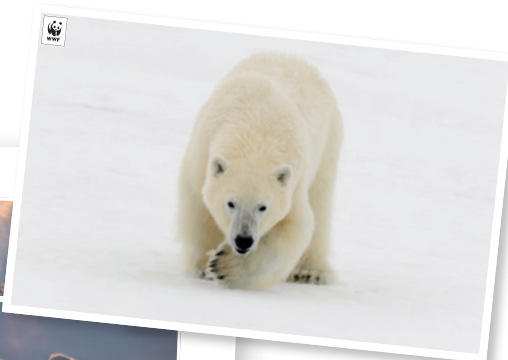
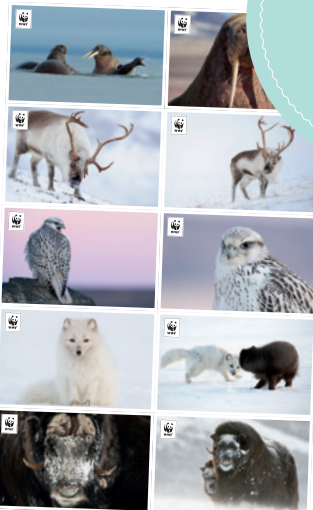
Nu kan du købe de smukke naturmærker med 14 billeder af Arktis' fantastiske dyreliv. Samtidig støtter du WWF's kamp for at passe på dyr og natur i Arktis.

1 ark
Naturmærker

50 kr.
shop.wwf.dk

NATURMÆRKET 2018 ARKTIS

TAK!
FOR DIN
STØTTE

SHOP.WWF.DK

Afsender: WWF Verdensnaturfonden, Svanevej 12, 2400 København NV